

PSYCHO-PEDAGOGICAL PROFILE OF ACADEMICS

Oliviana Epurescu, Assist. Prof., PhD, Politehnica University of Bucharest

Abstract: Entering the profession or the onset, professional development, evolution and exit or off professional are points of a continuous professional evolution. What is important in the formation of a professional is the ability to adapt to changing professional requirements. All efforts aimed at training professionalization “professional”, a competent man, who can apply what they learned in concrete situations which meets in practice. Professional style involves three basic components: “being”: one that relates to your personal style, another “of entering into”/relational style of the individual and another “to teach”, teaching style, specific. All the measures aim to professionalize the formation of a personality able to adapt to the specific requirements of the teaching.

Keywords: career, occupation, profession, professionalism, competence.

1. Delimitări conceptuale: carieră, ocupație, profesie

a) Cariera acoperă profesia și ocupațiile pe parcursul vieții.

Semnificative denotații sunt:

b) Ocupația - reprezintă o sursă aducătoare de venit.

c) Profesia - se obține în urma terminării unei perioade de școlarizare atestată printr-o diplomă, specializarea obținută prin studii; presupune o prealabilă pregătire teoretică și practică, realizată într-o formă instituționalizată școli, licee, facultăți sau în cadrul practicării ei la locul de muncă; poate constitui: sursă de venituri, o modalitate de a obține satisfacții, realizări; prestigiu social, formă de valorificare a pregătirii profesionale, cadru de socializare și de identificare a unor modele de viață.

Intrarea în profesie sau debutul, dezvoltarea profesională, evoluția și ieșirea sau dezactivarea profesională sunt puncte ale unui continuum profesional, evolutiv.

Ceea ce este important în formarea unui profesionist este aptitudinea de a se adapta cerințelor profesionale în continuă schimbare.

2. Profesionalizarea - nu se termină cu absolvirea unei școli sau facultăți.

Am putea spune că profesionistul trece și la o altă etapă și anume, dezvoltarea continuă a procurării care se realizează în cadrul educației permanente.

Profesorul E.Păun de la Universitatea din București face următoarele referiri cu privire la fenomenul profesionalizării: „Un proces de formare a unui ansamblu de capacități și competențe într-un domeniu dat, pe baza asimilării unui sistem de cunoștințe (teoretice și practice), proces controlat deductiv de un model al profesiei respective”. (E.Păun, 2002)

Dimensiunile profesionalizării care decurg din definiția dată de profesorul E.Păun sunt următoarele: „profesionalizarea presupune descrierea sau elaborarea identității profesionale astfel încât să fie generat la final un set de cunoștințe și competențe descrise și structurate într-un model profesional (standarde profesionale) care se asimilează sistematic și pe baze științifice; profesionalizarea solicită și un efort corespunzător de legitimare a profesiei didactice în câmpul activităților și profesiilor sociale prin elaborarea unui model al profesiei didactice”. (apud E.Păun)

În spiritul situației nerezolvate - activitatea educațională între profesie și semiprofesie - profesorul E.Păun concluzionează: „orientările esențiale care provin din profesionalizarea pentru profesia didactică sunt influențate în mare măsură de pluralismul și concurența paradigmatică din științele educației, unde se confruntă și se înfruntă două mari paradigme: cea normativă și cea interpretativă, paradigme mai degrabă complementare decât opuse”. (apud E.Păun)

Noile abordări interdisciplinare au impus cerințe de profesionalizare tot mai mari.

Una dintre întrebările fundamentale conexasă profesionalizării carierei didactice este: „dacă a învăța (pe cineva), a preda (o materie) este o profesie?”. (T.Pălășan, 2002)

La această întrebare au fost formulate două categorii de răspunsuri: pozitive/din partea celor care fac parte din sistem și „între da și nu” - o quasiprofesie, din partea celor aflați în afara sistemului.

Ambiguitatea enunțului a condus la abordarea duală a conceptului de profesie-descriptiv, determinarea precisă a funcțiilor profesorului, a prestigiului și a avantajelor/limitelor profesiei în raport cu celelalte și normativ ceea ce trebuie să fie.

Sintagma hibridă rezultată din combinatorica celor două abordări a fost cea de „profesionalism deschis”.

Conținutul acestei sintagme „este dat de necesitatea ca profesorul să pună în operă politica educațională aflată într-o rapidă evoluție, ceea ce îl solicită foarte mult pentru că trebuie să se arate deschis la împrejurări, la progresele cercetării, la munca în echipă cu colegii, cu managerii școlari, cu administrația locală, cu părinții și, în același timp, trebuie să fie respectat ca reprezentant al unui câmp profesional”. (apud T.Pălășan)

Consecințele abordării anterioare sunt semnificative la nivelul percepției sociale a profesiei didactice, astfel încât se pot găsi explicații asupra dezacordurilor referitoare la condițiile de lucru sau la salariile cadrelor didactice rezultatul - opiniilor și reprezentărilor diferite ale celor care abordează funcțiile educatorilor (în sens generic) ca o „muncă” sau ca o „meserie” și cei care le abordează ca o profesiune „(chiar și) de credință sau ca o „artă”.

M.Constandache definește profesionalizarea ca: „un proces de raționalizare a cunoștințelor științifice și psihopedagogice, precum și de activizare a unor practici eficiente în situații educaționale”. (M.Constandache, 2001)

Deja se prefigurează o teorie a profesionalizării, în care prioritate au cunoștințele metodologice și obiective de tipul „a ști să faci”, „a învăța comportamente noi”.

Toate demersurile profesionalizării au ca scop formarea „profesionistului”, un om competent, care poate aplica ceea ce a învățat în situațiile concrete cu care se întâlnește în practică.

Stilul profesionistului implică trei componente de bază: „a fi”: una care se referă la stilul personal, alta „a intra în relații”/stilul relațional al individului și alta „a preda”, stilul didactic, specific.

Stilul didactic este rezultatul emergenței celor trei componente.

Ceea ce „predai” este influențat de „ce știi” și „cum transmiți”, cum intri „în relații”.

Toate demersurile de profesionalizare au ca scop formarea unui personalități apte de a se adapta la cerințele specifice procesului didactic.

3. Competențele

Competențele esențiale ale cadrului didactic pot fi sintetizate astfel în tabelul următor:

COMPETENȚE	DESCRIPTORI
1. Competențe de planificare	<ul style="list-style-type: none"> • de a culege date despre desfășurarea procesului; • de a evalua justetea acțiunilor planificate și nivelul acceptabil al rezultatelor obținute; • de a conecta diferite niveluri ale planificării; • de a transfera rezultatele evaluării individuale la nivelul grupului; • de proiectare la nivel disciplinar și interdisciplinar; • de a alege metodologia, mijloacele didactice în funcție de obiectivele stabilite; • de a verifica desfășurarea cursurilor, proceselor și rezultatelor didactice; • de a culege date despre desfășurarea procesului; • de a evalua justetea acțiunilor planificate și nivelul acceptabil al rezultatelor obținute; • de a conecta diferite niveluri ale planificării; • de a transfera rezultatele evaluării individuale la nivelul grupului.
2. Competențe de organizare	<ul style="list-style-type: none"> • de a participa la lucrul în grup; • de a organiza activități; • de a favoriza stabilirea unor acorduri/ contracte instituționale; • de a organiza timpul, spațiul, resursele necesare; • de a colabora cu alți profesori în realizarea unor proiecte de interes comun; • de a gestiona spațiul, timpul, resursele de care dispune pentru a le pune în slujba scopurilor educaționale vizate; • de a corela diferite tipuri de activități și de a le orienta în direcția atingerii scopurilor educative vizate.
3. Competențe de relaționare	<ul style="list-style-type: none"> • de a-și asuma responsabilități;

COMPETENȚE	DESCRIPTORI
	<ul style="list-style-type: none"> • de a-i forma pe studenți pentru a-și asuma responsabilități; • de a pendula cu abilitate între a se concentra pe sarcini și a se concentra pe relațiile cu studenții; • de a provoca motivațiile, interesele de cunoaștere, curiozitatea studenților; • de a favoriza stabilirea unor relații cu caracter interpersonal între studenți; • de a facilita stabilirea unui climat plăcut, stimulativ în sala de clasă; • de a interacționa cu ușurință cu colegii săi; • de a-și păstra sub control propriul comportament.
4. Competențe de comunicare	<ul style="list-style-type: none"> • de a formula întrebări relevante; • de a formula anumite enunțuri pentru a le face inteligibile pentru studenți; • de a purta discuții libere cu studenții; • de a se face înțeleș; • de a selecta secvențe informative și acționale; • de a pune în acord poziții aparent contradictorii; • de a crea oportunități de feed-back; • de a opera limbajul nonverbal; • de a iniția comportamente conștiente de susținere, dezacord, refuz, legându-le de scopuri comunicative clare; • de a urmări înțelegerea mesajelor educaționale.
5. Competențe de coordonare	<ul style="list-style-type: none"> • de a urmări în activitățile instructiv-educative realizarea unei sincronizări între obiectivele individuale ale studenților cu cele comune evitând suprapunerile sau risipa contribuind la întărirea solidarității grupului.
6. Competențe de îndrumare	<ul style="list-style-type: none"> • de a ghida studenții pe drumul cunoașterii prin intervenții punctuale adaptate situațiilor respective, prin sfaturi și recomandări care să

COMPETENȚE	DESCRIPTORI
	<p>susține comportamentele și reacțiile celor pe care îi instruește</p> <ul style="list-style-type: none"> • de a se centra pe educarea tinerilor; • de a acționa în interesul celor pe care îi informează; • de a se implica în provocările și obstacolele survenite în procesul educațional și împreună cu studenții găsește soluții optime de rezolvare; • de a orienta formarea generațiilor pe care le pregătește pentru viață, pentru a deveni membri activi ai societății.
7. Competențe de motivare	<ul style="list-style-type: none"> • de a motiva prin întăriri pozitive și negative; • de a utiliza aprecierile verbale și reacțiile nonverbale în sprijinul consolidării comportamentelor pozitive; • de a încuraja și manifesta solidaritate cu unele momente sufletești ale clasei.
8. Competențe pedagogice	<ul style="list-style-type: none"> • de a realiza liste de verificare; • de a utiliza metodologii, strategii și mijloace didactice adecvate; • de a stăpâni diferite modele de predare-învățare-evaluare; • de a utiliza contractul de studii ca un instrument de responsabilizare a studenților; • de a realiza diverse activități complexe; • de a fi creativ; • de a fi pozitiv; • de a fi incluziv; • de a fi reflexiv.
9. Competențe didactico-metodologice	<ul style="list-style-type: none"> • de a identifica și compara diferite metode didactice; • de a alege metodele ; • de a opera cu diferite metode și strategii pentru a satisface diferitele nevoi;

COMPETENȚE	DESCRIPTORI
	<ul style="list-style-type: none"> • de a manageria timpul; • de a identifica și aplica schimbările potrivit itinerariului didactic urmărit.
10. Competențe de conducere	<ul style="list-style-type: none"> • de a direcționa prin activitatea desfășurată procesul asimilării dar și al formării prin apelul la normativitatea educațională.
11. Competențe de management al resurselor externe	<ul style="list-style-type: none"> • de a identifica persoanele cheie într-un anumit context pe care se va putea sprijini în realizarea obiectivelor educaționale; • de a gestiona colaborări; • de a transfera problemele educaționale la nivel politic; • de a interacționa cu specialiști din țară și străinătate; • de a planifica activități educaționale cu parteneri interni și externi.
12. Competențe de consiliere	<ul style="list-style-type: none"> • de a consilia privind orientarea culturală, școlară și profesională, planul de viață/planul de carieră; • de a orienta generațiile de a se implica în provocările și obstacolele survenite în procesul educațional și împreună cu studenții găsește soluții optime de rezolvare; pe care le pregătește pentru viață, pentru a deveni membri activi ai societății.
13. Competențe de conducere	<ul style="list-style-type: none"> • de a direcționa prin activitatea desfășurată procesul asimilării dar și al formării prin apelul la normativitatea educațională.
14. Competențe de control	<ul style="list-style-type: none"> • de a controla stadiul în care se află activitatea de realizare a obiectivelor precum și nivelul de performanță a acestora; controlul are rol reglator
15. Competențe de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> • de a evalua rezultatele activității didactice prin probe orale, scrise, probe practice; • de a interpreta măsura în care scopurile și obiectivele dintr-o etapă au fost atinse prin instrumente de evaluare, prin prelucrări statistice ale datelor recoltate și prin elaborarea sintezei aprecierilor finale.
16. Competențe de	<ul style="list-style-type: none"> • de a percepe dimensiunea europeană a procesului de predare-

COMPETENȚE	DESCRIPTORI
tip european	<p>învățare-evaluare;</p> <ul style="list-style-type: none"> • de a stabili contacte cu alte țări pentru realizarea unor programe de mobilități; • de a cunoaște instituțiile europene implicate în procesul instructiv; • de a cunoaște programele europene privind procesul didactic ; • de a cunoaște organizarea sistemelor de învățământ din alte țări europene; • de a cunoaște modalitățile de structurare, în alte țări europene, a disciplinei pe care o predă; • de a cunoaște metodologia didactică utilizată în alte țări europene privind disciplina sa precum și alte domenii; • de a compara modele de organizare a sistemelor educaționale din diferite țări europene; • de a găsi și utiliza instrumente de reglementare și eficientizare a activităților educaționale oferite de Comisia Europeană; • de a găsi și utiliza instrumente informative pentru a participa la programe europene; • de a gestiona experiențele mobilităților la care a participat; • de a realiza de ce gestionarea/stăpânirea dimensiunii europene este importantă pentru activitatea sa didactică; • de a identifica dificultățile și obstacolele (de la nivel politic, instituțional, economic și cultural) care stau în calea atingerii dimensiunii europene a predării și învățării; • de a realiza legătura dintre contextul european și cel local în procesele de predare și învățare; • de a o opera ca mediator între spațiul european și cel local în timpul demersului didactic.

Concluzii

Ceea ce face să crească importanța a ceea ce reprezintă rolul și figura cadrului didactic în școala și în societatea noastră sunt cele două coordonate fundamentale ale activității pe care o desfășoară, și anume activitatea didactică și extracurriculară.

Prin tot ceea ce întreprinde și prin exemplul personalității sale, cadrul didactic este: un modelator al structurii personalității celui pe care îl formează; un sistem de referință, contribuind la evenimentele și frământările socio-culturale; un transmițător de valori și un animator al vieții culturale și sociale.

BIBLIOGRAPHY:

1. Constandache, M. (2001). *Formarea inițială pentru profesia didactică prin colegiile universitare de institutori*. Constanța: Editura Muntenia și Leda.
2. Pălășan, T. (2002). *Fundamente pedagogice pentru un nou sistem de formare inițială a profesorilor*. București: Editura Presa Universitară.
3. Păun, E. (2002). *Profesionalizarea carierei didactice, în Standarde profesionale pentru profesia didactică*. Consiliul Național Pentru Pregătirea Profesorilor. București.
4. Potolea, D., Carp, D. (2008). *Profesionalizarea carierei didactice din perspectiva educației permanente*. București: Editura Universității București.